

Отримано: 5 лютого 2024 р.

Прорецензовано: 26 лютого 2024 р.

Прийнято до друку: 1 березня 2024 р.

e-mail: kalina.ua1980@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5275-4715>

Web of Science Researcher ID: JUU-8039-2023

DOI: 10.25264/2519-2558-2024-21(89)-131-133

Калініченко М. М. Методики дослідження оригінальності літературних творів як об'єктів авторського права. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог: Вид-во НаУОА, 2024. Вип. 21(89). С. 131–133.

УДК: 8.80

Калініченко Михайло Михайлович,
кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології
Рівненський державний гуманітарний університет

МЕТОДИКИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОРИГІНАЛЬНОСТІ ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРІВ ЯК ОБ'ЄКТІВ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Стаття пропонує оглядовий аналіз методологій, що використовуються для дослідження оригінальності літературних творів у контексті авторського права. Вона розглядає складні виклики, пов'язані з визначенням та захистом оригінальності в сучасному цифровому середовищі. Стаття охоплює різні традиційні та сучасні підходи, включно з використанням передових технологій, таких як штучний інтелект, для визначення оригінальності. Також проводиться ретельний аналіз юридичних рамок та прецедентів, що формують рішення про авторське право. Крім того, стаття занурюється в етичні аспекти авторського права, підкреслюючи необхідність збалансованого підходу, який захищає права творців, одночасно сприяючи творчій свободі. Ця робота є цінним ресурсом для розуміння складних асоціацій між оригінальністю літературних творів та авторським правом, пропонуючи ключові ідеї для майбутніх досліджень та законодавчих розв'язків у цій сфері. Стаття ретельно досліджує нюанси авторського права у відношенні до літературних творів, особливо зосереджуючись на критеріях, що складають оригінальність. Обговорюються наслідки цих критеріїв для авторів, видавців та юристів. Також розглядається вплив культурних та регіональних відмінностей на інтерпретацію оригінальності в глобальному контексті. Більше того, стаття висвітлює потенційні майбутні виклики та напрямки для досліджень, враховуючи швидке розвиток цифрових медіа та їх вплив на літературну креативність та авторське право. Цей всеохоплюючий аналіз пропонує цінні перспективи для кожного, хто займається літературною творчістю, юридичною практикою або академічними дослідженнями у цій галузі. Стаття далі досліджує динаміку між оригінальністю та авторським правом у літературних творах, підкреслюючи зростаючу роль цифрових платформ та міжнародних юридичних аспектів. Це детальне дослідження є незамінним для всіх, хто прагне глибшого розуміння сучасного та майбутнього ландшафту літературного авторського права.

Ключові слова: оригінальність, літературний аналіз, авторське право, текстувальний аналіз, плагіат.

Mykhaylo Kalinichenko,
PhD, Associate Professor of the Department of Romance-Germanic Philology,
Rivne State University of the Humanities

METHODOLOGIES FOR RESEARCHING THE ORIGINALITY OF LITERARY WORKS AS SUBJECTS OF COPYRIGHT LAW

This article provides an in-depth exploration of the methodologies used to research the originality of literary works within the realm of copyright law. It examines the complex challenges faced in defining and protecting originality in today's digital landscape. The piece covers various traditional and contemporary approaches, including the use of advanced technologies like artificial intelligence in determining originality. The legal frameworks and precedents that shape copyright decisions are also thoroughly analyzed. Additionally, the article delves into the ethical dimensions of copyright law, stressing the need for a balanced approach that protects the rights of creators while encouraging creative freedom. This work is a valuable resource for understanding the intricate relationship between literary originality and copyright law, offering key insights for future research and legislative developments in this area. The article meticulously explores the nuances of copyright law in relation to literary works, particularly focusing on the criteria that constitute originality. It discusses the implications of these criteria for authors, publishers, and legal professionals. The piece also considers the impact of cultural and regional differences on the interpretation of originality in a global context. Moreover, the article highlights potential future challenges and directions for research, considering the rapid evolution of digital media and its influence on literary creativity and copyright law. This comprehensive analysis offers valuable perspectives for anyone involved in literary creation, legal practice, or academic research in this field. The article not only serves as a valuable academic resource but also as a practical guide for professionals navigating the complexities of copyright law in the literary domain. This detailed exploration is essential for anyone seeking a deeper understanding of the current and future landscape of literary copyright.

Key words: originality, literary analysis, copyright, textual analysis, plagiarism.

Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.
У сучасному світі, де літературні твори є не тільки виразом авторської творчості, але й значущими економічними активами, питання оригінальності набуває особливої ваги. Оригінальність літературного твору стає вирішальним фактором у визначенні обсягу прав, які надаються авторам за допомогою законодавства щодо інтелектуальної власності. Авторське право, як юридичний інструмент, забезпечує авторів правами на контроль та винагороду за використання їхніх творів, відіграючи ключову роль у захисті та стимулюванні літературної творчості.

Проте, із наростанням доступності та обміну інформацією в цифрову епоху, з'являються значні виклики у визначенні оригінальності літературних творів як ключового компоненту методики захисту авторських прав. Часто лінія між натхненням та плагіатом є тонкою та неоднозначною (Foltz, Landauer, 1998: 123). Складність полягає в тому, щоб визначити, коли твір є достатньо унікальним, щоб вважатися оригінальним, та коли він перестає бути не більше ніж деривативною роботою або копією існуючих ідей. Ця проблематика стає ще більш заплутаною через варіабельність законодавчих норм в різних

країнах та юрисдикціях. В одних випадках, мінімальна креативність може бути достатньою для визнання оригінальності, тоді як в інших вимагаються значно вищі стандарти. Така розбіжність норм та інтерпретацій ускладнює процес захисту авторських прав на міжнародному рівні.

Актуальність теми. Визнання оригінальності літературного твору має фундаментальне значення не лише з юридичної точки зору, але й з точки зору академічної добросесності, а також становить істотну й багатоаспектну проблему для літературознавства та мовознавства як дотичних до експертизи об'єктів авторських прав наукових дисциплін. Ця стаття покликана глибше дослідити ці аспекти, пропонуючи огляд існуючих методик та підходів до визначення оригінальності, а також розглядаючи сучасні виклики та проблеми, з якими зіштовхуються автори, видавці та дослідники й експерти у цій сфері.

Мета дослідження полягає в оглядовому аналізі існуючих засобів комплексної літературознавчої методики оцінювання оригінальності літературних творів у контексті судової експертизи об'єктів авторського права. Основним завданням такої методики є визначення критеріїв та параметрів, які дозволять чітко відрізнити оригінальний твір від тих, що базуються на вже існуючих роботах, та оцінити ступінь унікальності літературного твору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Одним із найпомітніших довідкових джерел у сфері оригінальності літературних творів у контексті обраної теми є стаття "Why originality in copyright is not and should not be a meaningless requirement" за авторством Е. Росаті, опублікована в «Journal of Intellectual Property Law & Practice» в 2018-му році. Розвідка містить обговорення вимог до креативності, що ставляться до творів для отримання захисту авторського права, а також розглядає різні юридичні інтерпретації цього поняття. Подібним чином, інші науковці розглядали деякі інші аспекти вивчення ознак оригінальності літературних творів; серед них на особливу увагу заслуговують публікації: Дж. Піла "Copyright and Its Categories of Original Works" (Oxford Journal of Legal Studies, 2010) та "The Authorial Work Get access" (Oxford Journal of Legal Studies, 2017), Е. Саламі "AI-generated works and copyright law: towards a union of strange bedfellows Get access Arrow" (Journal of Intellectual Property Law & Practice, 2021), а також монографії проф. Е. Саботнік "Originality Proxies: Toward a Theory of Copyright and Creativity" (2011) та "Reconstructing the Contours of the Copyright Originality and Idea-Expression Doctrines regarding the Right to Deny Access to Works" М. Мюррея.

У цих наукових працях розглядаються такі аспекти обраної теми як поняття оригінальності (останні дослідження зосереджуються на розширенні розуміння оригінальності, виходячи за рамки простої творчості та включаючи певні стандарти, які повинні бути виконані для захисту авторських прав), глобальний погляд на оригінальність (дослідження охоплюють порівняльний аналіз оригінальності в різних національних системах, показуючи різноманітність підходів та виклики у глобальному контексті). Ці останні розвідки підкреслюють динамічний та складний характер питання оригінальності в контексті авторського права, що потребує постійного перегляду та адаптації у відповідь на сучасні виклики.

Виклад основного матеріалу дослідження. Літературний аналіз відіграє ключову роль у визначенні оригінальності літературних творів, що є фундаментальною частиною кожної експертної методики. Цей метод передбачає глибокий аналіз тексту з метою виявлення унікальних стилістичних, тематичних або наративних елементів, які відрізняють твір від інших (Murphy, 2014: 98). Цей підхід охоплює глибоке вивчення тексту з метою виявлення унікальних стилістичних, тематичних, наративних та символічних елементів. Текстуальний аналіз зосереджується на вивченні самого тексту, його мови та структури. Він охоплює декілька ключових аспектів, першим з яких виділять мовний стиль:

– лексика: вивчення слововживання та вибору слів, унікальний вибір слів або використання незвичайних фраз може свідчити про індивідуальний стиль автора;

– синтаксис: аналіз структури речень, використання граматичних конструкцій, незвичайні синтаксичні конструкції можуть вказувати на авторську оригінальність;

Наступним елементом текстуального аналізу є стилістичні засоби, а саме:

– метафори та символіка: виявлення унікальних метафор, символів чи інших фігур мовлення, які надають тексту особливого значення;

– алегорії: розгляд використання алегорій як засобу для вираження глибших значень;

В останні роки помітну увагу експертів здобули наративні структура. Мова йде про вивчення унікальності сюжетних ліній та поворотів. Незвичайні або інноваційні сюжетні елементи можуть вказувати на оригінальність твору (Pila, 2017). Не менше значення мають й перспектива розповіді, а також тематичний аналіз як визначення центральних тем твору та унікальних мотивів, які можуть відрізнити його від інших творів, й аналіз того, як автор використовує або трансформує традиційні жанрові елементи. Таким чином, текстуальний аналіз вимагає глибокого занурення у мову, стиль, структуру та тематику твору. Це дозволяє виявити нюанси, які роблять літературний твір унікальним та оригінальним. Важливо підходити до текстуального аналізу з урахуванням широкого контексту, включаючи історичний та культурний фон, а також особливості жанру.

Компаративний аналіз як складова літературного аналізу включає порівняння тексту з іншими творами, щоб виявити унікальність і оригінальність. Його елементами визнають порівняння з іншими творами: вивчення схожих творів для виявлення ступеня унікальності стилю, теми та вираження, а також (якщо доцільно із правової перспективи) історичний контекст: врахування епохи та культурного контексту, в якому був написаний твір, та його впливу на оригінальність твору.

Подібним чином, критичний аналіз залучає вивчення рецепції та інтерпретації твору літературною критикою та читачами. Його елементами вважають рецепцію критиків, їхні відгуки та оцінки, а також читачькі інтерпретації: вивчення реакцій та інтерпретацій читачів, які можуть вказувати на унікальні аспекти твору.

Поряд із науково-методичними засобами літературознавства, технологічні методи у дослідженні оригінальності літературних творів є важливим інструментом у сучасному світі, де технології стрімко розвиваються. Мова йде про програмне забезпечення для виявлення плагіату, а також використання спеціалізованих програм, які сканують текст та порівнюють його із великими базами даних, щоб виявити можливий плагіат або схожість з іншими творами (Subotnik, 2011). Основою цих програм є алгоритми порівняння текстів, які допомагають визначити не тільки дослівні співпадіння, але й більш тонкі схожості у стилі, структурі та використанні мовних засобів.

Поряд із цим комплексом програмних засобів значне розповсюдження отримав й аналіз цифрових відбитків та метада-них. Аналіз цифрових відбитків може виявити неочевидні зв'язки між творами, виявляючи подібності у використанні пев-них фраз, концепцій або символіки. Дослідження метаданих документа, таких як час створення, зміни та історія авторства, може надати важливу інформацію про походження тексту.

В цьому контексті алгоритми штучного інтелекту здатні аналізувати тонкі аспекти стилю, виявляючи унікальні осо-бливості авторського вираження. Штучний інтелект може допомогти визначити можливе авторство твору, порівнюючи його стиль з відомими роботами інших авторів. Разом з тим, важливими допоміжними етапами дослідження можуть стати й використання пошукових систем та аналітичних інструментів для виявлення схожих текстів та джерел у мережі, а також Аналіз публікацій у соціальних мережах та на літературних платформах для виявлення потенційних випадків плагіату або надмірної схожості.

Висновки. Стаття, присвячена методикам дослідження оригінальності літературних творів як об'єктів авторського пра-ва, охоплює важливі аспекти, які важливо врахувати при аналізі літературних творів. Основні висновки цього дослідження можна підсумувати наступним чином. Оригінальність є ключовим елементом в захисті авторського права. Вона не лише ви-значає правову охорону твору, але й сприяє культурному розмаїттю та творчому розвитку. Літературний аналіз виявляється як основоположний підхід у визначенні оригінальності, включаючи аналіз мовного стилю, структури, символіки та тем. Текстуальний аналіз та компаративний аналіз грають ключову роль у виявленні унікальних характеристик твору. Аналіз юридичних стандартів та прецедентів важливий для розуміння, як судова практика і законодавство впливають на визначен-ня оригінальності. Завдяки технологічному прогресу, сучасні інструменти, такі як програми для виявлення плагіату, аналіз цифрових відбитків, штучний інтелект та веб-аналітика, відкривають нові можливості для аналізу та оцінки оригінальності. Подальші дослідження у цій області повинні враховувати зміни у технологіях та законодавстві, а також розвиток літера-турних форм і жанрів. Важливо також враховувати соціально-культурний контекст, в якому створюються та оцінюються літературні твори, оскільки це може суттєво впливати на визначення оригінальності.

Література:

1. Foltz, P. W., Landauer, T. K., & Laham, D. (1998). "An Introduction to Latent Semantic Analysis." *Discourse Processes*, 25(2-3), 259-284.
2. Murray, M. (2014). "Reconstructing the Contours of the Copyright Originality and Idea-Expression Doctrines." *University of Kentucky Rosenberg College of Law*. URL: https://uknowledge.uky.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1656&context=law_facpub
3. Pila, J. (2017). "The Authorial Work." *Oxford Journal of Legal Studies*. URL: <https://doi.org/10.1093/oso/9780199688616.003.0005>
4. Pila, J. (2010). "Copyright and Its Categories of Original Works." *Oxford Journal of Legal Studies*, Vol. 30, Issue 2, 2010, P. 229–254. URL: <https://doi.org/10.1093/ojls/gqq009>
5. Rosati, E. (2018). "Why Originality in Copyright is Not and Should Not be a Meaningless Requirement." *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, Vol.13, Issue 8, 2018, P. 597–598. URL: <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpy084>
6. Salami, E. (2021). "AI-generated Works and Copyright Law: Towards a Union of Strange Bedfellows." *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, Volume 16, Issue 2, Pages 124–135. URL: <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpaa189>
7. Subotnik, E. (2011). "Originality Proxies: Toward a Theory of Copyright and Creativity." *St. John's University School of Law*. URL: https://scholarship.law.stjohns.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1047&context=faculty_publications

References:

1. Foltz, P. W., Landauer, T. K., & Laham, D. (1998). "An Introduction to Latent Semantic Analysis." *Discourse Processes*, 25(2-3), 259-284.
2. Murray, M. (2014). "Reconstructing the Contours of the Copyright Originality and Idea-Expression Doctrines." *University of Kentucky Rosenberg College of Law*. URL: https://uknowledge.uky.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1656&context=law_facpub
3. Pila, J. (2017). "The Authorial Work." *Oxford Journal of Legal Studies*. URL: <https://doi.org/10.1093/oso/9780199688616.003.0005>
4. Pila, J. (2010). "Copyright and Its Categories of Original Works." *Oxford Journal of Legal Studies*, Vol. 30, Issue 2, 2010, P. 229–254. URL: <https://doi.org/10.1093/ojls/gqq009>
5. Rosati, E. (2018). "Why Originality in Copyright is Not and Should Not be a Meaningless Requirement." *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, Vol.13, Issue 8, 2018, P. 597–598. URL: <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpy084>
6. Salami, E. (2021). "AI-generated Works and Copyright Law: Towards a Union of Strange Bedfellows." *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, Volume 16, Issue 2, Pages 124–135. URL: <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpaa189>
7. Subotnik, E. (2011). "Originality Proxies: Toward a Theory of Copyright and Creativity." *St. John's University School of Law*. URL: https://scholarship.law.stjohns.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1047&context=faculty_publications